

Κεφάλαιο 1

Ιστορία της Αντισφαίρισης

Σύνοψη

Το κεφάλαιο Ιστορία της Αντισφαίρισης περιγράφει την ιστορική εξέλιξη του αθλήματος σε παγκόσμιο και εθνικό επίπεδο. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις η πορεία του αθλήματος παρουσιάζεται εκτενώς και χωρίζεται σε ιστορικές περιόδους με βάση τα σημαντικότερα γεγονότα και στοιχεία της κάθε περιόδου. Έμφαση δίνεται και στην Ολυμπιακή ιστορία, καθώς η αντισφαίριση αφενός υπήρξε ένα από τα εννέα αθλήματα των Ιων Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων (Αθήνα, 1896), αφετέρου οι προετοιμασίες για τη διοργάνωση αυτή αποτελούν τα πρώτα οργανωμένα βήματα του αθλήματος στην Ελλάδα.

1.1 Ιστορία Παγκόσμιας Αντισφαίρισης

1.1.1 Η προέλευση του αθλήματος

Η ύπαρξη διαφόρων παιγνιδιών με μπάλα χρονολογείται ήδη από το 2.000 π.Χ. (Αίγυπτος). Στην αρχαία Ελλάδα, αλλά και στην αρχαία Ρώμη, η χρήση της σφαίρας (μπάλας) ήταν ευρέως διαδεδομένη ως μέσο άθλησης και ψυχαγωγίας. Είναι χαρακτηριστική η αναφορά στην Οδύσσεια ότι η κόρη του βασιλιά των Φαιάκων Ναυσικά έπαιζε με τις φίλες της με μια μικρή μπάλα, όταν βρήκε τον Οδυσσέα ναυαγό σε μία παραλία του νησιού.

Το σημερινό άθλημα είναι απόγονος ψυχαγωγικής δραστηριότητας των μοναχών στη Γαλλία κατά τον 12ο αιώνα (Robertson, 1974). Αρχικά το παιγνίδι παιζόταν σε αυλές μοναστηριών, στα οποία οι τοίχοι, οι κολώνες και οι κεκλιμένες στέγες αποτελούσαν μέρος του γηπέδου. Σκοπός του παιγνιδιού ήταν το κτύπημα της μπάλας με το χέρι - και αργότερα με γάντι - προς τον τοίχο, έτσι ώστε να μην μπορέσει ο αντίπαλος να φθάσει την μπάλα ή να την επιστρέψει επιτυχώς. Το παιγνίδι αυτό ονομαζόταν jeu de raume (παιγνίδι της παλάμης). Οι μπάλες περιείχαν κομμάτια από μαλλί, τρίχες, ξύλο ή φελλό τυλιγμένα αρχικά σε ύφασμα ή δέρμα, αργότερα ραμμένες με το χέρι σε τσόχα.

Η μεταφορά του στις πόλεις οδήγησε σε ευρεία ανάπτυξη και σε κατασκευή κλειστών γηπέδων, καθώς έγινε η ενασχόληση των μοναρχών και των ευγενών. Το παιγνίδι σε ανοικτό χώρο ονομάστηκε jeu de raume longue και αυτό σε κλειστό jeu de raume courte, από όπου προέρχεται και η σημερινή ονομασία του αγωνιστικού χώρου. Βαθμιαία μετεξελίχθηκε σε παιγνίδι κλειστού χώρου με ονομασία ριάλ (real ή royal ή court tennis), το οποίο υπάρχει ακόμη και σήμερα, έστω και σε περιορισμένο αριθμό. Η λέξη τένις προέρχεται από τη γαλλική λέξη tenez την οποία χρησιμοποιούσε ο παίκτης ο οποίος σέρβιρε, ως προειδοποίηση προς τον αντίπαλό του πριν αρχίσει ο αγώνας.

Από τη Γαλλία το ριάλ τένις εισήχθη στην Αγγλία, πιθανά από Γάλλους ιππότες μέσω των παράκτιων πόλεων. Το παιχνίδι άκμασε πάρα πολύ κατά τον 16ο αιώνα και στις δύο χώρες, καθώς τέθηκε υπό την αιγίδα των βασιλέων, ορισμένοι εκ των οποίων υπήρξαν φανατικοί παίκτες. Σύμφωνα με τον απεσταλμένο του Πάπα το 1596 υπήρχαν στο Παρίσι 250 γήπεδα, στα οποία απασχολούνταν 7.000 άτομα (2,3% του πληθυσμού της πόλης). Στις αρχές του 1600 υπήρχαν στο Λονδίνο 14 γήπεδα. Το ριάλ τένις αναπτύχθηκε επίσης στη Γερμανία, την Ισπανία, την Ιταλία και στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης. Στα μέσα του 17ου αιώνα ήταν γνωστό και στη Νέα Υόρκη.

Η εξέλιξη του παιχνιδιού οδήγησε στη χρησιμοποίηση διαφόρων μορφών ρακετών, αρχικά χωρίς χορδές, ενώ η πρώτη έγχορδη ρακέτα εμφανίζεται το 1583. Υπάρχουν δύο εκδοχές για την προέλευση της λέξης ρακέτα. Η πρώτη υποστηρίζει ότι προέρχεται από την αραβική λέξη rahat (παλάμη), ενώ η δεύτερη από τον ιταλικό όρο rchetta. Το πρώτο βιβλίο για το τένις εκδίδεται στη Βενετία το 1555 με τίτλο «Trattato della Palla» (*Πραγματεία της μπάλας*) από τον Ιταλό ιερέα Antonio Scaino da Salo. Το 1571 θεσμοθετείται στη Γαλλία η ίδρυση του σωματείου των επαγγελματιών του τένις, ενώ οι πρώτοι γνωστοί κανονισμοί χρονολογούνται από το 1592. Χαρακτηριστικό της ανάπτυξης του αθλήματος είναι οι αναφορές για το ριάλ τένις σε έργο του Shakespeare (Henry V) και σε πίνακα του Tiepolo (1752-1753).

Στη συνέχεια η απήχηση του ριάλ τένις βαθμιαία εξασθένησε. Ο αριθμός των γηπέδων στο Παρίσι μειώθηκε στα 114 το 1657 και μόλις στα 13 το 1783. Ο εμφύλιος πόλεμος στην Αγγλία και η Γαλλική επανάσταση και οι Ναπολεόντειοι πόλεμοι στη Γαλλία οδήγησαν το άθλημα σε κάμψη.

Επανεμφάνιση του ριάλ τένις σημειώθηκε τον 19ο αιώνα στην Αγγλία με την κατασκευή νέων γηπέδων. Παράλληλα έγιναν αρκετές απόπειρες για διεξαγωγή του αθλήματος σε ανοικτό χώρο, οι οποίες απέτυχαν διότι οι βαριές μπάλες της εποχής δεν αναπηδούσαν στο γρασίδι.

Καθοριστικό ρόλο στην εμφάνιση του τένις στο χόρτο (lawn tennis) έπαιξαν η ανακάλυψη της θεριδικής μηχανής γρασιδιού (δεκαετία του 1830) και η κατασκευή μπάλας από καουτσούκ (1950) η οποία μπορούσε να αναπηδήσει στο γρασίδι. Μια παραλλαγή του τένις παιζόταν από το 1858 σε ανοικτό χώρο από τους T.H. Gem και J. Pereira, ενώ η ίδρυση του πρώτου κλαμπ χρονολογείται το 1872 (Leamington Lawn Tennis Club).

1.1.2 Η γέννηση και διάδοση του αθλήματος

Θεμελιωτής του αθλήματος θεωρείται ο Ταγματάρχης Walter C. Wingfield, ο οποίος το 1874 δημοσίευσε το εγχειρίδιο με τίτλο «Σφαιριστική or LAWN TENNIS» με τους πρώτους κανονισμούς, παίρνοντας ως βάση το ριάλ τένις και τροποποιώντας το για παιχνίδι σε ανοικτά γήπεδα (εικόνα 1.1). Η χρησιμοποίηση της λέξης Σφαιριστική έγινε πιθανά στο πνεύμα της Βικτωριανής εποχής η οποία επεδίωκε τη σύνδεσή της με την κλασική. Η λέξη αυτή όμως αποδείχθηκε δύσκολη και ακατάλληλη για τους Άγγλους και έτσι καθιερώθηκε η εναλλακτική ονομασία lawn tennis.

Το γήπεδο του Wingfield ήταν μικρότερο του σημερινού και είχε σχήμα κλεψύδρας μήκους 18,29 μ., πλάτους 9,14 μ. στη βασική γραμμή και 6,40μ. στο δίχτυ, ενώ το ύψος του δικτυού ήταν 1,42 μ., ίδιο σε όλο το μήκος του. Το σύστημα μέτρησης υιοθετήθηκε από το παιχνίδι rackets δηλ. 0-1-2-3 – κ.λπ. με το γκέιμ να αποτελείται από 15 πόντους, τους οποίους δικαίωμα να κερδίσει είχε μόνο ο παίκτης ο οποίος εκτελούσε το σερβίς. Επίσης ο ίδιος κατασκεύασε και εμπορεύτηκε τον πρώτο απαραίτητο εξοπλισμό (κουτί το οποίο περιείχε 4 ρακέτες, μπάλες και δίχτυ), γεγονός που έπαιξε σημαντικό ρόλο στη γρήγορη διάδοση του αθλήματος. Σύντομα εμφανίστηκαν και άλλοι κατασκευαστές ετοιμών συστημάτων τένις, με διαφορετικούς κανονισμούς όμως ο καθένας.

Το 1875 το τένις προστίθεται στις δραστηριότητες του All England Croquet Club του προαστίου Γουίμπλετον του Λονδίνου (έτος ίδρυσης 1869), όπου τα λεία γήπεδα του croquet (κροκέ), αθλήματος πολύ δημοφιλούς την εποχή εκείνη, ήταν εύκολα προσαρμόσιμα για το lawn tennis (Barrett, 1986). Στις εγκαταστάσεις του διοργανώνεται το πρώτο πρωτάθλημα το 1877 με τη συμμετοχή 22 ανδρών. Νικητής ανεδείχθη ο S. Gore επικρατώντας στον τελικό του W. Marshall με 6-1, 6-2, 6-4 σε 48 λεπτά παρουσία 200 περίπου θεατών.

Εικόνα 1.1 Το εξώφυλλο του πρώτου βιβλίου αντισφαίρισης

Το τουρνουά διεξήχθη με νέους κανονισμούς που όρισε η Επιτροπή Αγώνων, οι οποίοι ουσιαστικά παραμένουν σε ισχύ από τότε. Το σχήμα του γηπέδου από κλειψύδρα έγινε ορθογώνιο, διαστάσεων 23,77 x 8,23 μ., ενώ το ύψος του δικτυού ορίστηκε στα 1,52 μ. στις άκρες και 0,99 μ. στο κέντρο (το ύψος μειώθηκε στο 1,07 μ. στις άκρες το 1882). Το σύστημα μέτρησης αντικαταστάθηκε από αυτό του ριάλ τένις (ίδιο όπως σήμερα), ενώ καθιερώθηκε η χρήση του δεύτερου σερβίς.

Το σύστημα μέτρησης 15,30,40, γκέιμ θεωρείται ότι προέρχεται από τα τέσσερα μέρη (τέταρτα) του ρολογιού. Αρχικά ήταν 15,30,45 αλλά χάριν συντομίας έγινε 40. Το love, το οποίο χρησιμοποιείται αντί του μηδέν, προέρχεται από τη γαλλική λέξη αυγό “l’oeuf” η οποία συμβολίζει το τίποτε.

Το κλαμπ άλλαξε το όνομά του το 1877 σε All England Croquet and Lawn Tennis Club, δείγμα της άμεσης απήχησης του νέου αθλήματος και έγινε το διοικητικό κέντρο του τένις μέχρι τη δημιουργία της Βρετανικής Ομοσπονδίας (British Lawn Tennis Association - LTA) το 1888. Παρά την ίδρυση της LTA το κλαμπ διατηρεί, ακόμη και σήμερα, το δικαίωμα διοργάνωσης του φημισμένου πρωταθλήματος στο Γουίμπλετον. Οι αγώνες του Διπλού Ανδρών ξεκίνησαν το 1879, ενώ το 1884 διεξήχθη για πρώτη φορά στο Γουίμπλετον το Μονό Γυναικών με συμμετοχή 13 τενιστριών και με νικήτρια την M. Watson. Τα αγωνίσματα του Διπλού Γυναικών και Μεικτού Διπλού συμπεριλήφθηκαν στο πρόγραμμα του Γουίμπλετον το 1913, πολλά χρόνια μετά τη διεξαγωγή τους σε άλλα τουρνουά.

Το άθλημα διαδόθηκε γρήγορα σε αρκετές χώρες, κυρίως στις αγγλόφωνες και στις αποικίες της Μ. Βρετανίας. Αρχικά υπήρχαν διαφορές στις διαστάσεις του γηπέδου, στο ύψος του δικτυού, στο μήκος της ρακέτας και στο βάρος της μπάλας. Παράλληλα την πρώτη περίοδο χαρακτηρίστηκε από πολλούς ως παιγνίδι ψυχαγωγίας και όχι ως άθλημα. Σε αυτό συνέβαλε τόσο ο αργός ρυθμός ανταλλαγής κτυπημάτων, όσο και η εξωτερική εμφάνιση των τενιστών και τενιστριών, οι οποίοι ασκούσαν με την καθημερινή τους ενδυμασία.

Στην Αμερική το άθλημα εμφανίζεται το 1874, ενώ το 1881 ιδρύεται η Ομοσπονδία Αντισφαίρισης των ΗΠΑ (LTAUSA – σήμερα USTA) και διεξάγεται το πρώτο επίσημο Αμερικανικό πρωτάθλημα Ανδρών. Το πρώτο πρωτάθλημα Γυναικών διεξήχθη το 1887. Στην Αυστραλία όπου το τένις έχει ρίζες από το 1880, η

Ομοσπονδία ιδρύθηκε το 1904 και το πρώτο Αυστραλιανό Πρωτάθλημα διοργανώθηκε το 1905 (Μονό και Διπλό Ανδρών). Το πρώτο Γαλλικό πρωτάθλημα διοργανώθηκε το 1891 με κύριο χαρακτηριστικό τη συμμετοχή μόνο Γάλλων παικτών, ενώ διεθνή συμμετοχή υπάρχει από το 1925. Η Γαλλική Ομοσπονδία ιδρύθηκε το 1920, ενώ η Γερμανική το 1902.

Το 1896 το τένις είναι ένα από τα εννέα αθλήματα των Ιων Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων, απόδειξη της γρήγορης διάδοσης και της αποδοχής του στον διεθνή αθλητικό χώρο. Το 1900 ξεκινά το Κύπελλο Νταϊήβις (Davis Cup) - Παγκόσμιο Ομαδικό Πρωτάθλημα Ανδρών-, με την αθλοθέτηση κυπέλλου για τον νικητή της συνάντησης μεταξύ Αγγλίας – Αμερικής από τον Αμερικανό παίκτη και φοιτητή του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ D. Davis.

Το αρχικό όνομα της διοργάνωσης ήταν International Lawn Tennis Challenge Trophy. Νικήτρια της πρώτης διοργάνωσης ανεδείχθη η ομάδα της Αμερικής με σκορ 3-0 νίκες. Μέλος της ήταν και ο Davis, ο οποίος υπήρξε νικητής του Διπλού στο Αμερικανικό Πρωτάθλημα το 1899-1901 και νικητής στο Μονό του Πανεπιστημιακού Αμερικανικού πρωταθλήματος το 1899. Να σημειωθεί ότι μέχρι το 1972 η κάτοχος του τίτλου αγωνιζόταν την επόμενη χρονιά απευθείας στον τελικό. Η ίδια πρακτική υπήρχε και στο Γουίμπλετον μέχρι το 1921.

1.1.3 Η ανάπτυξη του αθλήματος

Η παγκόσμια εξάπλωση του αθλήματος οδηγεί στην ίδρυση διεθνούς διοικητικού οργάνου, ρόλο τον οποίο είχε μέχρι τότε η Βρετανική Ομοσπονδία. Μέχρι το 1913 εκπροσωπούσαν στην LTA 24 χώρες, άλλες από εθνικές ομοσπονδίες και άλλες από κλαμπ που έπαιζαν αυτόν τον ρόλο, όπως το Athens Lawn Tennis Club. Η Διεθνής Ομοσπονδία – International Tennis (Lawn) Federation (ITF) ιδρύθηκε το 1913 με έδρα το Παρίσι από 15 χώρες. Πρώτος Πρόεδρος εξελέγη ο Γερμανός Dr. H.O. Behrens. Οι ΗΠΑ δεν συμμετείχαν στην ίδρυση της ITF, επειδή δεν συμφωνούσαν με τον χαρακτηρισμό του Γουίμπλετον ως Παγκοσμίου Πρωταθλήματος και τελικά έγιναν μέλος το 1923. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου η έδρα μεταφέρθηκε στο Λονδίνο, ενώ η λέξη Lawn παρέμεινε στην ονομασία μέχρι το 1977.

Οι επίσημοι «Κανονισμοί του Τένις» εγκρίθηκαν από την ITF το 1923 και τέθηκαν σε ισχύ από την επόμενη χρονιά. Επίσης υιοθετήθηκε ο όρος Official Championships για τα τέσσερα μεγάλα πρωταθλήματα (Αυστραλιανό, Γαλλικό - Ρολάν Γκαρός, Γουίμπλετον, Αμερικανικό), τα οποία σήμερα αποτελούν τα Γκραν Σλαμ.

Η αυξανόμενη δημοτικότητα του αθλήματος οδήγησε τη δεκαετία του 1920 στην κατασκευή νέων εγκαταστάσεων. Το Γουίμπλετον μεταφέρθηκε σε καινούργιο χώρο, το κεντρικό γήπεδο του οποίου είχε χωρητικότητα 11.000, ενώ το αντίστοιχο στη Ν. Υόρκη είχε χωρητικότητα 17.000 θέσεων. Η εμφάνιση παικτών – αστέρων, όπως ο Αμερικανός W. Tilden και η Γαλλίδα S. Lenglen και η δημιουργία εσόδων από τα εισιτήρια δημιουργεί νέες συνθήκες για το άθλημα, στο οποίο οι μόνοι επίσημοι επαγγελματίες είναι οι προπονητές.

Ζητήματα επαγγελματισμού απασχολούν την ITF από την ίδρυσή της. Οι κανόνες και ο ορισμός του ερασιτέχνη παίκτη καθορίστηκαν για πρώτη φορά το 1920, ενώ το 1934 η ITF προτείνει στις χώρες-μέλη της την έγκριση του κανονισμού των οκτώ εβδομάδων (κάλυψη εξόδων σε ερασιτέχνες παίκτες για συμμετοχή σε πρωταθλήματα μέχρι 8 εβδομάδες τον χρόνο).

Το 1926, ο Αμερικανός C.C. Pyle δημιούργησε την πρώτη επαγγελματική διοργάνωση στο τένις, οργανώνοντας περιοδεία αγώνων επίδειξης (tour) με μια ομάδα Αμερικανών και Γάλλων παικτών. Οι πιο σημαντικοί από αυτούς τους πρώιμους επαγγελματίες ήταν ο Αμερικανός V. Richards και η Lenglen. Την επομένη χρονιά διοργανώνεται το πρώτο επαγγελματικό πρωτάθλημα των ΗΠΑ. Από τη δεκαετία ήδη του 1930 αρκετοί πρωταθλητές μεταπηδούσαν στον επαγγελματισμό, χάνοντας τη δυνατότητα να αγωνίζονται στα μεγάλα ερασιτεχνικά τουρνουά. Μεταξύ αυτών είναι και ο Αμερικανός D. Budge, ο οποίος το 1938 γίνεται ο πρώτος παίκτης που κατακτά Γκραν Σλαμ, κερδίζοντας και τα τέσσερα μεγάλα τουρνουά την ίδια χρονιά.

Στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου δραστηριότητα υπάρχει κυρίως στην Αμερική και στην

Αυστραλία. Σε αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό η επικράτηση παικτών από τις δύο αυτές χώρες τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια. Μέχρι το πρώτο μισό της δεκαετίας του 1950 κυριαρχούν παίκτες από τις ΗΠΑ (J. Kramer, R. Gonzalez), οι οποίοι στη συνέχεια έγιναν επαγγελματίες. Το 1951 ο κανονισμός των οκτώ εβδομάδων επεκτάθηκε στις 210 ημέρες. Την ίδια χρονιά οι Αυστραλοί K. McGregor και F. Sedgman κατακτούν το πρώτο Γκραν Σλαμ στο Διπλό Ανδρών, ενώ η Αμερικανίδα M. Connolly κατακτά το πρώτο Γκραν Σλάμ στις Γυναίκες. Το 1957 η Αμερικανίδα A. Gibson γίνεται η πρώτη έγχρωμη πρωταθλήτρια, κατακτώντας και το Γουίμπλετον και το Αμερικανικό πρωτάθλημα.

Στη συνέχεια και μέχρι το 1970 κυρίαρχο ρόλο στο ανδρικό τένις έχει η Αυστραλία, υπό την καθοδήγηση του H. Horman, ο οποίος θεωρείται ο καλύτερος προπονητής όλων των εποχών. Είναι χαρακτηριστικό ότι Αυστραλοί τενίστες κατέκτησαν στο Γουίμπλετον από το 1956-1970 12 τίτλους στο Μονό και 8 τίτλους στο Διπλό Ανδρών. Επίσης κατέκτησαν 15 τίτλους στο Νταϊνβις Κάπ σε διάστημα 18 χρόνων. Το 1962 ο αριστερόχειρας Αυστραλός R. Laver κατακτά το Γκραν Σλαμ και στη συνέχεια μεταπηδά στον επαγγελματισμό. Το 1970 κάτοχος του Γκραν Σλαμ γίνεται η Αυστραλή M. Court, η οποία το 1963 με συμπαίκτη τον συμπατριώτη της K. Fletcher είχε ήδη κατακτήσει τον ίδιο τίτλο στο Μεικτό Διπλό.

Σύμφωνα με στοιχεία της UNESCO στο δεύτερο μισό του 1950 και σε όλη τη δεκαετία του 1960 το τένις είναι το πρώτο άθλημα παγκοσμίως σε ρυθμό ανάπτυξης. Στο προσκήνιο εμφανίζονται παίκτες από νέες χώρες, ενώ και στα ομαδικά πρωταθλήματα διακρίνονται μη παραδοσιακές δυνάμεις (Τσεχία, Ρουμανία, Ινδία, Μεξικό) αλλά και χώρες της Δυτ. Ευρώπης (Ιταλία, Ισπανία, Δυτ. Γερμανία). Παράλληλα αναπτύσσονται το εφηβικό και το γυναικείο τένις μέσα από προγράμματα ανάπτυξης των εθνικών ομοσπονδιών.

Το 1963, με την ευκαιρία του εορτασμού των 50 χρόνων της ITF, θεσμοθετείται το Federation (Fed) Cup, με τη μορφή εβδομαδιαίου τουρνουά και συμμετοχή 16 χωρών. Νικήτρια ανεδείχθη η ομάδα των ΗΠΑ η οποία επεκράτησε της Αυστραλίας με 2-1 νίκες. Να σημειωθεί ότι πρώτη προσπάθεια διοργάνωσης γυναικείου ομαδικού πρωταθλήματος αποτελεί το Wightman Cup, το οποίο διεξήγετο το διάστημα 1923-1989 αποκλειστικά μεταξύ ΗΠΑ και Μεγάλης Βρετανίας.

1.1.4 Ενοποίηση ερασιτεχνικού και επαγγελματικού τένις – Open tennis

Παράλληλα με την ανάπτυξη του αθλήματος συνεχίζεται η διοργάνωση επαγγελματικών διοργανώσεων, κυρίως στην Αμερική. Από τις αρχές της δεκαετίας του 1950 ο Kramer διοργανώνει στις ΗΠΑ περιόδους με παίκτες οι οποίοι πρωταγωνιστούσαν αρχικά στα επίσημα τουρνουά. Ταυτόχρονα σε πολλά ερασιτεχνικά πρωταθλήματα απαραίτητος κανόνας για τη συμμετοχή των καλύτερων παικτών είναι η προσφορά έξτρα χρημάτων «κάτω από το τραπέζι».

Οι επαγγελματικές διοργανώσεις περιελάμβαναν κυρίως συναντήσεις ένας εναντίον ενός (pro tour) και σπανιότερα πρωταθλήματα (pro championships) μέσω ονομαστικών προσκλήσεων. Στις αρχές της δεκαετίας του 1960 δημιουργείται αναντιστοιχία και επακόλουθη κάμψη στο άθλημα, καθώς οι σημαντικότερες διοργανώσεις ήταν ερασιτεχνικές και οι καλύτεροι παίκτες επαγγελματίες (Δημητρακόπουλος, 1985). Η πρόταση για διοργάνωση κοινών ανοικτών πρωταθλημάτων για όλους τους παίκτες, ερασιτέχνες και επαγγελματίες, απορρίφθηκε αρχικά από την πλειοψηφία των κρατών-μελών της ITF.

Η δημιουργία δύο νέων επαγγελματικών διοργανώσεων το 1967, της National Tennis League (NTL) και της World Championships Tennis (WCT), με συμμετοχή σε αυτές μεγάλου αριθμού παικτών επιτάχυνε τις εξελίξεις. Τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους η LTA αποφασίζει τη μετατροπή όλων των εθνικών της πρωταθλημάτων (συμπεριλαμβανομένου και του Γουίμπλετον) σε ανοικτά. Η απόφαση αυτή οδηγεί την ITF τον Μάρτιο του επόμενου έτους να εγκρίνει τη διοργάνωση 12 ανοικτών σε όλους (open) πρωταθλημάτων.

Έτσι το 1968 διοργανώθηκαν το πρώτο όπεν τουρνουά (British Hard Courts), το πρώτο όπεν Γκραν Σλαμ (Ρολάν Γκαρός), ενώ στο πρώτο όπεν Γουίμπλετον συνολικών επάθλων £26,150 (62.760\$) οι νικητές ο Αυστραλός Laver και η Αμερικανίδα B.J. King μοιράστηκαν αντίστοιχα £2000 και £750. Την ίδια χρονιά νι-

κτητής του Αμερικανικού όπεν αναδεικνύεται ο Αμερικανός A. Arthur, ο πρώτος έγχρωμος πρωταθλητής στην ιστορία του αθλήματος.

Την επομένη χρονιά (1969) ο Laver γίνεται ο πρώτος παίκτης που κατακτά το Γκραν Σλαμ για δεύτερη φορά και ο πρώτος (και τελευταίος προς το παρόν άνδρας) ως επαγγελματίας. Πρέπει να σημειωθεί πάντως, ότι την εποχή εκείνη τρία από τα τέσσερα Γκραν Σλαμ, με εξαίρεση το Γαλλικό, διεξάγονταν σε χορτάρινη επιφάνεια.

Τα πρώτα χρόνια της νέας εποχής χαρακτηρίζονται από έντονες διεργασίες και διαμάχες για τον έλεγχο του αθλήματος αλλά και των τηλεοπτικών δικαιωμάτων και χρηματικών χορηγιών, μεταξύ ITF και διοργανωτών επαγγελματικών τουρνουά. Τα πρωταθλήματα της WCT ξεκίνησαν το 1968 και της NTL το 1969, ενώ στο τέλος του 1970 η πρώτη απορρόφησε τη δεύτερη. Με σκοπό τη μείωση της δύναμης των NTL και WCT ο Kramer πρότεινε το 1969 τη διεξαγωγή της σειράς Grand Prix Series. Η πρόταση υποστηρίχθηκε τελικά από την ITF το 1970 και την ίδια χρονιά ξεκίνησε η διοργάνωσή της, αποτελούμενη από 20 τουρνουά συν τρία Γκραν Σλαμ. Μόνη εξαίρεση αποτελούσε το Αυστραλιανό που ανήκε στη WCT, η οποία το 1971 περιλάμβανε 21 τουρνουά και στην οποία αγωνιζόταν η πλειοψηφία των καλύτερων παικτών.

Το 1972 στη διάρκεια του Αμερικανικού πρωταθλήματος ιδρύεται η Association of Tennis Professionals (ATP) - Ένωση Επαγγελματιών Τενιστών-, με σκοπό την προστασία των συμφερόντων των παικτών, τόσο από τους μανάτζερ όσο και από τις εθνικές Ομοσπονδίες. Το 1973 μάλιστα διεξάγεται με πολύ μεγάλη επιτυχία απεργία στο Γουίμπλετον από την ATP, ως συμπaráσταση στον τιμωρημένο από την Γιουγκοσλαβική Ομοσπονδία N. Pilic, επειδή δεν συμμετείχε σε αγώνα Νταϊήβις Καπ για τη χώρα του. Παράλληλα την ίδια χρονιά η ATP δημιουργεί το σύστημα κατάταξης (ranking) στο ανδρικό τένις.

Οι δύο αντίπαλες διοργανώσεις στα πρώτα χρόνια του επαγγελματικού τένις συγχωνεύονται το 1978. Την ίδια χρονιά γίνεται η ανακήρυξη από την ITF των πρώτων Παγκοσμίων Πρωταθλητών - M. Borg (Σουηδία) στους άνδρες και C. Evert (ΗΠΑ) στις γυναίκες. Το 1982 η WTC ανεξαρτητοποιείται, χωρίς όμως να φτάσει την επιτυχία της δεκαετίας του 1970. Κυρίαρχος του ανδρικού τένις έμεινε η Grand Prix, τη διοίκηση της οποίας ασκούσε το Men's International Professional Tennis Council (MIPTC), το οποίο αργότερα μετονομάστηκε σε Men's Tennis Council (MTC), αποτελούμενο από 3 εκπροσώπους κάθε πλευράς (ITF, παικτών και διοργανωτών τουρνουά). Η τελευταία αλλαγή στη διοικητική αρχή του επαγγελματικού ανδρικού τένις έγινε το 1990 όταν η ATP, δυσαρεστημένη με το MTC, δημιούργησε το ATP tour.

Οι επαγγελματικές διοργανώσεις στο γυναικείο τένις είναι συγκριτικά λιγότερες και με πολύ μικρότερη χρονική διάρκεια. Η πιο σημαντική από αυτές πριν την εποχή του όπεν τένις ήταν το 1967 όταν η NTL σχημάτισε μια ομάδα 4 παικτριών για δύο χρόνια. Στη συνέχεια οι επαγγελματίες παίκτριες αγωνιζόνταν ως ανεξάρτητες και λόγω των πολύ μικρότερων χρηματικών επάθλων, δημιούργησαν το 1971 ξεχωριστή σειρά πρωταθλημάτων με την επωνυμία Virginia Slims Tour, η οποία περιελάμβανε 19 τουρνουά. Ηγετικό πρόσωπο στις διεργασίες της εποχής εκείνης είναι η B. J. King, με πρωτοβουλία της οποίας ιδρύεται το 1973 η Women Tennis Association (WTA) - Τενιστική Ένωση Γυναικών. Στόχος της WTA, η οποία αναλαμβάνει από τότε τη διοργάνωση των επαγγελματικών γυναικείων πρωταθλημάτων, αποτελεί η ανάπτυξη του γυναικείου επαγγελματικού τένις ανεξάρτητα από το ανδρικό, αλλά και η εξίσωση των χρηματικών επάθλων μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Την ίδια χρονιά διεξάγεται στις ΗΠΑ παρουσία 30.472 θεατών αλλά και σε ζωντανή τηλεοπτική κάλυψη η «Μάχη των Φύλων», όπου η 30χρονη King νίκησε τον 55χρονο R. Riggs (πρώην νικητή Γουίμπλετον και Αμερικανικού πρωταθλήματος) με 6-4, 6-3, 6-3 συμβάλλοντας σημαντικά τόσο στην προώθηση του αθλήματος όσο και των ίσων δικαιωμάτων των παικτριών. Παρότι το Αμερικανικό γίνεται το πρώτο Γκραν Σλάμ που προσφέρει τα ίδια χρηματικά έπαθλα και στα δύο φύλα από το 1973, η διεκδίκηση ολοκληρώθηκε το 2007, όταν το Γαλλικό και το Γουίμπλετον αθλοθέτησαν και αυτά τα ίδια χρηματικά έπαθλα και για τα δύο φύλα.

Η πρώτη σημαντική αλλαγή στους κανονισμούς σημειώνεται το 1970 με την υιοθέτηση του τάι – μπρέικ (tie-break). Η εισαγωγή της κίτρινης μπάλας για καλύτερη ορατότητα των τηλεθεατών έγινε το 1972. Παρ' όλα αυτά, το Γουίμπλετον αντικατέστησε την παραδοσιακή άσπρη μπάλα μόλις το 1986. Το 1975 ιδρύεται η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Αντισφαίρισης (Tennis Europe). Το 1988, τη χρονιά της επίσημης επαναφοράς του

τένις στο πρόγραμμα των Ολυμπιακών αγώνων, πραγματοποιείται η κατάκτηση του Golden Grand Slam από τη Γερμανίδα S. Graf, δηλαδή επικράτηση την ίδια χρονιά και στα τέσσερα πρωταθλήματα του Γκραν Σλαμ αλλά και στους Ολυμπιακούς Αγώνες

Το 1980 ιδρύθηκε στις ΗΠΑ το National Foundation of Wheelchair Tennis με στόχο την προώθηση του τένις σε αναπηρικό αμαξίδιο. Το 1988 δημιουργείται η Διεθνής Ομοσπονδία Αντισφαίρισης σε αμαξίδιο (IWTF), η οποία το 1998 ενσωματώνεται στην ITF. Έτσι η ITF γίνεται η πρώτη παγκόσμια αθλητική ομοσπονδία η οποία αναπτύσσει επίσημα και παράλληλα τόσο το Ολυμπιακό όσο και το Παραολυμπιακό άθλημα.

Το 1989 προς τιμή του μεγάλου Αυστραλού προπονητή δημιουργείται το Horman Cup, ως Ομαδικό μεικτό πρωτάθλημα χωρών. Η διοργάνωση αυτή αποτελεί επίσημη διοργάνωση της ITF από το 1997. Το 1995 το Federation Cup μετονομάστηκε σε Fed Cup και υιοθέτησε το σύστημα διοργάνωσης σε γεωγραφικές ζώνες, παρόμοιο με αυτό του Davis Cup από το 1981.

Το 2008 η ITF αναλαμβάνει την εποπτεία του Μπιτς Τένις, το οποίο παρουσιάστηκε το 1976 στην Ιταλία και δημιουργεί το Beach Tennis Tour με 14 τουρνουά, τα οποία το 2014 αυξήθηκαν σε 207 σε 34 χώρες. Με την ευκαιρία των 100 χρόνων από την ίδρυσή της (2013) η ITF, η οποία αριθμεί 210 χώρες-μέλη θεσμοθετεί την παγκόσμια ημέρα του τένις, η οποία εορτάζεται στις αρχές Μαρτίου κάθε έτους.

Συμπερασματικά η ιστορία της αντισφαίρισης από την εμφάνισή της ως ψυχαγωγική και αθλητική δραστηριότητας για τα ανώτερα κοινωνικά στρώματα της Μεγάλης Βρετανίας έως τη μετατροπή της στο σημερινό ιδιαίτερα μαζικό και για τα δύο φύλα και άκρως επαγγελματικό παγκόσμιο άθλημα, χωρίζεται σε 6 περιόδους (πίνακας 1.1). Πρέπει να σημειωθεί ότι σε διαφορετικές χώρες η έναρξη και η διάρκεια των περιόδων αυτών είναι διαφορετική.

Περίοδοι	Χρονική διάρκεια	Κύρια χαρακτηριστικά
Πρώτη	1874 – 1890	Διάδοση εντός ορισμένων κρατών, στοιχειώδεις βάσεις τεχνικής – τακτικής, ίδρυση πρώτων ομίλων
Δεύτερη	1891 – 1905	Διάδοση σε διμερές & παγκόσμιο επίπεδο, σχηματισμός τεχνικής – τακτικής, βάσεις αθλητικής προπόνησης, ίδρυση εθνικών διοικητικών μονάδων, συμμετοχή στους 1ους Σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες
Τρίτη	1906 – 1939	Αύξηση διάδοσης εντός χωρών αλλά και παγκοσμίως, ανάπτυξη διεθνών πρωταθλημάτων, εμφάνιση επαγγελματιών προπονητών και παικτών
Τέταρτη	1946 – 1967	Διάδοση και παγίωση διεθνών εκδηλώσεων, πολύπλευρη βελτίωση αθλητικής προπόνησης, ανάπτυξη οργανωτικής δομής
Πέμπτη	1968 – 1987	Ενοποίηση ερασιτεχνικού και επαγγελματικού τένις (Open tennis), δημιουργία παγκόσμιου tour, εκστρατεία επαναφοράς στους Ολυμπιακούς Αγώνες, μεγάλη γεωγραφική ανάπτυξη
Έκτη	1988 - σήμερα	Επιστροφή στους Ολυμπιακούς Αγώνες, ενίσχυση του ρόλου των εθνικών ομοσπονδιών, ανάπτυξη και εμφάνιση αθλητών υψηλού επιπέδου από πολλές και διαφορετικού επιπέδου χώρες, δημιουργία «αλυσιδωτής» δομής παγκόσμιων διοργανώσεων, ενίσχυση επαγγελματικών πρωταθλημάτων.

Πίνακας 1.1 Περίοδοι παγκόσμιας ιστορίας αντισφαίρισης

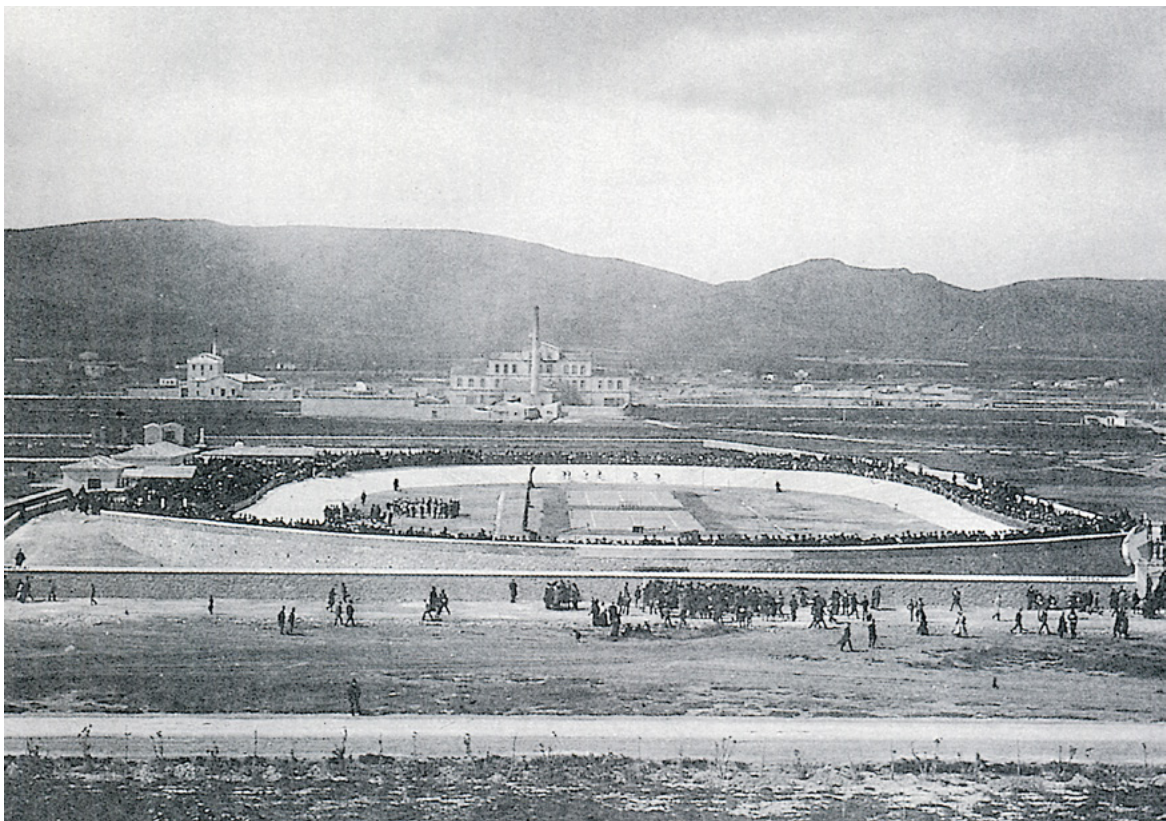
1.2 Ολυμπιακή Ιστορία

Η πορεία του αθλήματος στο Ολυμπιακό πρόγραμμα ξεκινάει από την πρώτη διοργάνωση του 1896 και χωρίζεται σε δύο περιόδους. Η πρώτη περίοδος διαρκεί από το 1896 έως το 1924, όπου το άθλημα συμμετέχει ανελλιπώς σε 7 Ολυμπιακές διοργανώσεις. Στη συνέχεια με πρωτοβουλία της Διεθνούς Ομοσπονδίας (ITF), μετά από διαφωνία με τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή (ΔΟΕ), το τένις τίθεται εκτός προγράμματος έως το 1984. Στο διάστημα αυτό, το άθλημα συμπεριλήφθη ως άθλημα επίδειξης σε δύο Ολυμπιακούς Αγώνες (ΟΑ), το 1968 και το 1984. Η δεύτερη περίοδος κατά την οποία το τένις επανεντάσσεται ως κανονικό άθλημα στους ΟΑ αρχίζει το 1988 και συνεχίζεται κανονικά έως σήμερα.

1.2.1 Πρώτη περίοδος (1896-1924)

Η αντισφαίριση αποτέλεσε ένα από τα εννέα αθλήματα των 1ων Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων και το μόνο άθλημα με μπάλα. Στο επίσημο αγωνιστικό πρόγραμμα υπήρχαν ακόμη το ποδόσφαιρο, το πόλο και το κρίκετ, τα οποία για διάφορους λόγους δεν διεξήχθησαν. Η συμμετοχή αυτή, μόλις 22 χρόνια μετά την εμφάνισή του, αποτελεί απόδειξη της αναγνώρισης του τένις από τη διεθνή αθλητική κοινότητα.

Στο Ολυμπιακό πρωτάθλημα του 1896 έλαβαν μέρος 15 αθλητές από 6 χώρες. Από αυτούς 9 ήταν Έλληνες και 6 ξένοι (2 από τη Μεγάλη Βρετανία και 1 από Αυστραλία, Γαλλία, Γερμανία και Ουγγαρία), ορισμένοι από τους οποίους συμμετείχαν και σε άλλα αθλήματα (Αννινος, 1896). Οι αγώνες διεξήχθησαν στο Ποδηλατοδρόμιο του Ν. Φαλήρου (σημερινό γήπεδο Γ. Καραϊσκάκης, εικόνα 1.2) και στις εγκαταστάσεις του Ομίλου Αντισφαιρίσεως Αθηνών (ΟΑΑ) (Σκιαδάς, 1995). Παρά τις δυσκολίες η διεξαγωγή είχε μεγάλη επιτυχία και αποτέλεσε την πρώτη ουσιαστικά παγκόσμια, παράλληλα και ελληνική, διοργάνωση του αθλήματος (Grivas, 2000), ενώ συνέβαλε αποφασιστικά στην καθιέρωση της αντισφαίρισης στο Ολυμπιακό πρόγραμμα.

Εικόνα 1.2 Το Ποδηλατοδρόμιο του Ν. Φαλήρου με τα γήπεδα αντισφαίρισης στο εσωτερικό του

Ο Ιρλανδός J. Boland μετέπειτα βουλευτής της Βρετανικής Βουλής και ένας από τους ιδρυτές του Εθνικού Πανεπιστημίου της Ιρλανδίας, κατέκτησε το πρώτο Ολυμπιακό χρυσό μετάλλιο στο τένις. Ο Boland εκπροσωπώντας τη Μ. Βρετανία επικράτησε στον τελικό του Μονού του Δ. Κάσδαγλη (ομογενούς από την Αίγυπτο) με 6-3, 6-1. Στον τελικό του Διπλού, όπου έλαβαν μέρος 6 ομάδες, οι Boland/F. Traun (Γερμανία) νίκησαν τους Κάσδαγλη/Δ. Πετροκόκκινο με 5-7, 6-4, 6-1. Στους Αγώνες αυτούς η Ελλάδα κατέκτησε και δύο χάλκινα μετάλλια με τους Κ. Πασπάτη στο Μονό και τους Α. Ακρατόπουλο/Κ. Ακρατόπουλο στο Διπλό Ανδρών.

Η πληροφορία ότι ο Boland βρέθηκε τυχαία ως τουρίστας στην Αθήνα δεν είναι ακριβής. Ο ίδιος γνώριζε για τους Αγώνες πολύ νωρίτερα και είχε έρθει στην Αθήνα έναν μήνα πριν τη διεξαγωγή τους. Στο προσωπικό του ημερολόγιο, με ημερομηνία 9 Μαρτίου του 1895, υπάρχει αναφορά για παράθεση εκ μέρους του πρωινού προς τιμή του Κ. Μάνου στην Οξφόρδη (Gillmeister, 1993), όπου ο Μάνος μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής και Αλυτάρχης των ΟΑ του 1896 (Ταρασουλέας, 1997), είχε την ευκαιρία να προωθήσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας σε ομάδα αθλητών φίλων του Boland.

Το 1900 δύο γυναικεία αγωνίσματα (τένις και γκολφ) προστίθενται για πρώτη φορά στους Ολυμπιακούς Αγώνες (Παρίσι) και η νικήτρια του Γουίμπλετον το 1895, 1896 και 1898 Αγγλίδα C. Cooper γίνεται η πρώτη γυναίκα που κερδίζει χρυσό Ολυμπιακό μετάλλιο σε όλα τα αθλήματα. Στο Παρίσι επικράτησε η Μ. Βρετανία η οποία κατέκτησε και τα 4 χρυσά μετάλλια. Στους Αγώνες του 1904 στο Σαίντ Λούις λόγω της μεγάλης απόστασης συμμετείχαν κυρίως Αμερικανοί παίκτες, ενώ δεν διεξήχθη κανένα αγώνισμα γυναικών.

Στους Β΄ Διεθνείς Ολυμπιακούς Αγώνες (Αθήνα 1906), οι οποίοι επίσημα χαρακτηρίζονται ως αγώνες επίδειξης, το πρωτάθλημα περιλάμβανε τέσσερα αγωνίσματα - «Αγώνες Απλοί Κυρίων, Διπλού Κυρίων, Απλοί Κυρίων και Διπλού Μικτοί Ζευγών Κυρίων και Κυριών». Στον Απλού Κυρίων δήλωσαν συμμετοχή 29 αθλητές από 9 χώρες, ενώ στον Απλού Κυρίων δήλωσαν αρχικά συμμετοχή 7 τενίστριες, όλες Ελληνίδες. Στους συγκεκριμένους αγώνες, η Ελλάδα κατέκτησε 1 χρυσό (Σ. Σημηριώτου στο Μονό Κυριών), 3 αργυρά και 2 χάλκινα μετάλλια.

Στην Ολυμπιάδα του 1908 στο Λονδίνο επανήλθαν τα γυναικεία αγωνίσματα ενώ για πρώτη φορά διεξήχθησαν δύο διοργανώσεις. Η πρώτη διεξήχθη σε κλειστά (Μάιο) και η δεύτερη στα ανοικτά γήπεδα του Γουίμπλετον τον Ιούλιο, μετά το φημισμένο τουρνουά. Δύο διοργανώσεις έγιναν και το 1912 (Στοκχόλμη), όπου αυτή σε ανοικτά γήπεδα ουσιαστικά συνέπεσε με το τουρνουά του Γουίμπλετον.

Το 1920 στην Αμβέρσα, στους πρώτους ΟΑ μετά τη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου συμμετείχαν 44 άνδρες και 21 γυναίκες από 15 χώρες. Στους αγώνες αυτούς, όπου χρυσό κατέκτησε η περίφημη Lenglen (Γαλλία), έχει σημειωθεί ο μεγαλύτερος σε αριθμό γκέιμς αγώνας σε ΟΑ (σύνολο 76), όταν στον 2ο γύρο ο Α. Ζερλέντης (επίσης ομογενής από την Αίγυπτο) έχασε από τον G. Lowe (Μ. Βρετανία) με 12-14, 10-8, 7-5, 4-6, 4-6 σε αγώνα που διήρκεσε 2 ημέρες.

Στο Ολυμπιακό Πρωτάθλημα Αντισφαίρισης του Παρισιού το 1924 έλαβαν μέρος 28 χώρες με 99 άνδρες και 43 γυναίκες, μεταξύ των οποίων 2 Έλληνες και 1 Ελληνίδα. Το τένις ήταν τρίτο μεταξύ 20 αθλημάτων όσον αφορά τη συμμετοχή χωρών. Παράλληλα για πρώτη φορά υπήρχε τόση μεγάλη συμμετοχή κορυφαίων παικτών. Με αφορμή όμως τη συγκεκριμένη διοργάνωση οι σχέσεις μεταξύ ITF και ΔΟΕ χειροτέρεψαν. Η Διεθνής Ομοσπονδία διαμαρτυρήθηκε για θέματα οργάνωσης και ζήτησε από την ΔΟΕ να αναλάβει η ίδια την διοργάνωση των επόμενων πρωταθλημάτων. Επίσης ζήτησε να αποδεχθεί η ΔΟΕ τον προτεινόμενο από την ITF ορισμό του ερασιτέχνη αθλητή, καθώς και να μην θεωρείται το ολυμπιακό πρωτάθλημα ως παγκόσμιο πρωτάθλημα. Από την πλευρά της η ΔΟΕ, ενώ δέχτηκε κάποια αιτήματα της ITF, θεωρούσε ότι δεν πρέπει να γίνονται άλλες μεγάλες διοργανώσεις (όπως το Γουίμπλετον) την ίδια περίοδο με τους ΟΑ. Παράλληλα η ΔΟΕ επέμενε για την εφαρμογή του δικού της ορισμού για τον ερασιτεχνισμό και απείλησε ότι μόνο τα αθλήματα στα οποία θα συμμετέχουν οι καλύτεροι αθλητές θα λαμβάνουν μέρος στους ΟΑ. Έτσι η ITF αποφάσισε το 1927, στην ετήσια Γενική Συνέλευσή της, την αποχώρηση του αθλήματος από το ολυμπιακό αγωνιστικό πρόγραμμα (Pearson, 1989).

1.2.2 Δεύτερη περίοδος (1988 – σήμερα)

Στο επόμενο διάστημα υπήρξαν κάποιες προσπάθειες για επαναφορά του αθλήματος στους ΟΑ. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 1968, την ίδια χρονιά που η ITF υιοθέτησε τη συμμετοχή των επαγγελματιών παικτών, το τένις συμμετείχε ως άθλημα επίδειξης στους ερασιτεχνικούς Ολυμπιακούς Αγώνες του Μεξικού. Το πρόγραμμα περιλάμβανε πρωταθλήματα Μονού και Διπλού και έλαβαν μέρος 46 αθλητές από 15 χώρες.

Οι αλλαγές που παρουσιάστηκαν στην Παγκόσμια Αντισφαίριση και στο Διεθνές Ολυμπιακό Κίνημα τις δεκαετίες του 1970 και 1980, οδήγησαν σε σύμπλευση των δύο αθλητικών φορέων (ITF και ΔΟΕ) και βαθμιαία στην επανένταξη της αντισφαίρισης στο επίσημο Ολυμπιακό πρόγραμμα. Η τελική απόφαση ελήφθη το 1981 στην 84η Σύνοδο της ΔΟΕ. Πρέπει να τονιστεί ότι με την επιστροφή του τένις στο Ολυμπιακό πρόγραμμα δεν ήταν σύμφωνοι όλοι οι εμπλεκόμενοι στο Ολυμπιακό Κίνημα, αλλά και στο ίδιο το άθλημα.

Η επαναφορά του τένις στους ΟΑ άρχισε το 1984 ως άθλημα επίδειξης στους Αγώνες του Λος Άντζελες, με αγώνες Μονού για αθλητές έως 21 ετών, οι οποίοι διεξήχθησαν στο πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια. Η επιτυχία της διοργάνωσης, με νικητές τους S. Edberg (Σουηδία, άνδρες) και S. Graf (Δυτ. Γερμανία, γυναίκες), συντέλεσε στην οριστική επιστροφή του αθλήματος. Η συμμετοχή στο πρωτάθλημα ήταν περιορισμένη σε 32 άνδρες και 32 γυναίκες, μεταξύ αυτών και η Α. Κανελλοπούλου η οποία έφθασε στον γύρο των 8 του πρωταθλήματος.

Η επίσημη επανένταξη ως επίσημο Ολυμπιακό άθλημα έγινε στη Σεούλ το 1988. Απαραίτητη προϋπόθεση συμμετοχής στους ΟΑ αποτελούσε η συμμετοχή των παικτών ως μέλη των εθνικών ομάδων των χωρών τους στα Κύπελλα Νταϊήβις ή Φεντερέρσον. Τη χρονιά αυτή πραγματοποιείται η κατάκτηση του μοναδικού Golden Grand Slam από τη Γερμανίδα Graf.

Η διεξαγωγή των επόμενων Ολυμπιακών Πρωταθλημάτων χαρακτηρίζεται από μεγάλη οργανωτική και αγωνιστική επιτυχία, με βαθμιαία αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των κορυφαίων παικτών/τριών. Παράλληλα σημειώνονται και αρκετές εκπλήξεις, όσον αφορά την κατάκτηση των μεταλλίων καθώς, σε αντίθεση με τα Γκραν Σλάμ, στους ΟΑ διακρίνονται συχνά παίκτες και παίκτριες με μικρότερη κατάταξη και από περισσότερες χώρες. Το γεγονός αυτό δείχνει αφενός τον μεγάλο βαθμό ανάπτυξης του αθλήματος, αφετέρου πιθανά τη διαφορετική προσέγγιση των ΟΑ από τους κορυφαίους παίκτες σε σύγκριση με τα άλλα πρωταθλήματα.

Από τους ΟΑ του 2000 (Σίδνεϊ) θεσπίζονται πόντοι για την παγκόσμια κατάταξη στο Μονό Ανδρών. Το ίδιο εφαρμόζεται και για τις γυναίκες από τους αγώνες της Αθήνας (2004), όπου η Λένα Δανιηλίδου φθάνει στον γύρο των 16. Σους Αγώνες του Λονδίνου (2012) προστίθεται στο πρόγραμμα και το αγώνισμα του Μεικτού Διπλού (επαναφορά από το Παρίσι το 1924), ενώ στους ίδιους αγώνες ο Α. Murray γίνεται ο πρώτος Βρετανός που κερδίζει χρυσό μετάλλιο μετά το 1908.

Το τένις σε αναπηρικό αμαξίδιο πρωτοεμφανίστηκε στους Παραολυμπιακούς Αγώνες της Σεούλ το 1988 ως άθλημα επίδειξης με τη συμμετοχή 4 ανδρών και 4 γυναικών και ως επίσημο άθλημα στη Βαρκελώνη το 1992. Πρώτοι νικητές ο Αμερικανός R. Snow και η Ολλανδέζα Van den Bosch. Η κατηγορία των τετραπληγικών προστέθηκε το 2004 στην Αθήνα με νικητή τον Βρετανό P. Norfolk. Το τένις αποτελεί επίσης άθλημα των Ολυμπιακών Αγώνων Νέων για αθλητές έως 18 ετών (διεξάγονται επίσης κάθε 4 χρόνια), από την έναρξή τους στη Σιγκαπούρη το 2010 με πρώτους νικητές τον Κολομβιανό J.S. Gomez και τη Ρωσίδα D. Gavrilova.

Η επαναφορά του τένις στο Ολυμπιακό πρόγραμμα οδήγησε σε ανάπτυξη του αθλήματος σε όλες τις ηπείρους και τις χώρες, καθώς και σε ενίσχυση του ρόλου της ITF. Παρά το γεγονός ότι αυτή δεν βρήκε σύμφωνους όλους τους μεγάλους παίκτες και παίκτριες της τότε εποχής, κυρίως λόγω της χρόνιας αποξένωσης από το Ολυμπιακό Κίνημα, βαθμιαία όλοι σχεδόν έλαβαν μέρος στους Αγώνες. Μεταξύ αυτών που κέρδισαν μετάλλιο, εκτός των αναφερομένων παραπάνω, είναι στους άνδρες οι G. Ivanisevic, B. Becker, A. Agassi, Y. Kafelnikov, R. Nadal, N. Djokovic, R. Federer, T. Woodbridge/M. Woodforde, B. Bryan/M. Bryan. Στις γυναίκες συναντάμε τις J. Capriati, A. Sanchez, L. Davenport, E. Dementieva, M. Seles, J. Henin, A. Mauresmo, M. Sharapova, Venus και Serena Williams.

Τα περισσότερα χρυσά (4) στην ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων έχουν κερδίσει οι V. και S. Williams (από 1 χρυσό στο Μονό, 2000 και 2012 αντίστοιχα και 3 στο Διπλό ως ομάδα το 2000, 2008, 2012). Επίσης, οι δύο αδελφές μαζί με την C. Martinez (Ισπανία) είναι οι μόνες οι οποίες έχουν κατακτήσει μετάλλια σε τρεις διαφορετικές Ολυμπιάδες.

1.3 Ιστορία Ελληνικής Αντισφαιρίσης

1.3.1 Η εμφάνιση στην Ελλάδα – Ίδρυση του ΟΑ Αθηνών

Η αντισφαιρίση είναι από τα πιο παλιά και με πλούσια δραστηριότητα αθλήματα στη σύγχρονη ελληνική αθλητική ιστορία. Η εμφάνιση του αθλήματος στη χώρα μας έγινε από μέλη αστικών οικογενειών, τα οποία είχαν δεσμούς με την Αγγλία. Το πρώτο γήπεδο τένις στην Αθήνα χρονολογείται το 1885, 11 μόλις χρόνια από τη θεμελίωση του αθλήματος, ενώ στην Κέρκυρα το 1887. Στην ίδια πόλη εμφανίζεται για πρώτη φορά -όχι αμιγώς ελληνικό- tennis club το 1888, πιθανότητα λόγω της έντονης Βρετανικής επιρροής.

Ο πρώτος Όμιλος Αντισφαιρίσης είναι το Lawn Tennis Club Αθηνών (ή Όμιλος Αντισφαιρίσεως Αθηνών (ΟΑΑ) όπως ονομάζεται από το 1913), ο οποίος ιδρύθηκε το 1895 (Κωνσταντάρας, 1988). Η ίδρυσή του είναι άμεσα συνδεδεμένη με τη διεξαγωγή των 1ων Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων. Στα ιδρυτικά μέλη του ΟΑΑ, αλλά και διαχρονικά, περιλαμβάνονται προσωπικότητες οι οποίες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στα κοινωνικά και πολιτικά δρώμενα της χώρας.

Ο ΟΑ Αθηνών έπαιξε σημαντικό ρόλο στη γενικότερη ανάπτυξη του τένις, αλλά και του Ελληνικού αθλητισμού. Υπήρξε ιδρυτικό μέλος του ΣΕΑΓΣ το 1897 (το 1928 μετονομάστηκε σε ΣΕΓΑΣ), του Συνδέσμου των αθλητικών σωματείων ο οποίος ιδρύθηκε αμέσως μετά τους ΟΑ του 1896. Ο Ι. Χρυσάφης περιλαμβάνει το 1899 το Lawn Tennis Club Αθηνών στα 5 ενεργά αθλητικά σωματεία της εποχής, τα οποία κάτω από δύσκολες συνθήκες διαδίδουν το αθλητικό πνεύμα (Σκιαδάς, 1995).

Μέσω του ΟΑΑ και της αντισφαιρίσης παρατηρείται ενεργός συμμετοχή των γυναικών τόσο στον αθλητισμό, όσο και σε κοινωνικούς φορείς. Είναι χαρακτηριστικό ότι η συμμετοχή γυναικών για πρώτη φορά σε Πανελλήνιους Αγώνες, πιθανότερα το 1906, αλλά και Ελλήνων αθλητριών σε Ολυμπιακούς Αγώνες (1924), πραγματοποιούνται μέσω του αθλήματος του τένις.

Η διάδοση του αθλήματος, τα πρώτα χρόνια μετά την ίδρυση του ΟΑΑ αλλά και γενικότερα, υπήρξε περιορισμένη τόσο λόγω του υψηλού κόστους αγοράς του εξοπλισμού, όσο και των αυστηρών προϋποθέσεων οι οποίες είχαν τεθεί για την εγγραφή νέων μελών. Για τη δραστηριότητα άλλων Ομίλων ή Τμημάτων Αντισφαιρίσης την εποχή εκείνη, όπως ο ΟΑ Κέρκυρας (έτος ίδρυσης 1896), η Γυμναστική Ένωση Πατρών, ο Πανελλήνιος Γυμναστικός Σύλλογος υπάρχουν λίγες αναφορές. Φαίνεται ότι αυτοί καλλιεργούσαν περιστασιακά το τένις και ότι η πλειοψηφία των μελών τους αντιμετώπιζαν το άθλημα ως ψυχαγωγική δραστηριότητα.

Το ελληνικό τένις συμμετέχει στους Διεθνείς Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 1906 (Μεσολυμπιάδα) με πολλούς αθλητές και αθλήτριες, οι οποίοι/ες σημείωσαν αρκετές διακρίσεις. Από τα πρώτα κιόλας χρόνια απετέλεσε βασική και ανεξάρτητη μονάδα του ελληνικού αθλητισμού. Το περιοδικό «Παναθήναια» αναφέρει το 1906 ότι τον ΣΕΓΑΣ απετέλεσαν «οι Γυμναστικοί και Αθλητικοί Σύλλογοι, οι Σύλλογοι Αντισφαιρίσεως (Lawn Tennis) και οι Ποδηλατικοί Εταιρείαι».

Η πρώτη μορφή αυτόνομου διοικητικού οργάνου συναντάται το 1907 με την ίδρυση της «Κοσμητείας Αντισφαιρίσεως» στην Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων (ΕΟΑ) - μετονομάστηκε σε Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή (ΕΟΕ) το 2000. Το 1917 δημιουργείται Τεχνική Επιτροπή Αντισφαιρίσεως στον ΣΕΓΑΣ με Πρόεδρο τον Ιωάννη Κετσέα, στην οποία υπάγονται οι Ο.Α. Αθηνών, Ο.Α. Κέρκυρας και το τμήμα Αντισφαιρίσεως του Εθνικού Γυμναστικού Συλλόγου Αθηνών.

Αντίθετα από την περιορισμένη αγωνιστική δράση στην Ελλάδα στην αρχή του 20ού αιώνα, στο εξωτερικό διακρίνονται αρκετοί παίκτες και παίκτριες Ελληνικής καταγωγής, φαινόμενο το οποίο ισχύει ακόμη και σήμερα. Οι σημαντικότερες επιτυχίες αυτών (Barrett, 1986· Σκιαδάς, 1995) παρατίθενται παρακάτω:

- Γ.Α. Καρυδιάς: (Γουίμπλετον: 1903 ημιτελικός Μονού, 1904 τελικός Διπλού) (ΟΑ: 1908 αργυρό μετάλλιο στο Διπλό, συμμετοχή και το 1912)
- Μ. Μαυρογορδάτος (Γουίμπλετον: 1909, 1914, 1920 ημιτελικός Μονού, 1911 κατάκτηση Μεικτού Διπλού) (ΟΑ: συμμετοχή το 1912)

- Α. Ζερλέντης (Γουίμπλετον: 1920 γύρος των 8)
- G. Von Metaxas (Γουίμπλετον: 1938, ημιτελικός Διπλού)
- Ιουλία (Didi) Βλαστού-Σερπιέρι (Γουίμπλετον: 1920 γύρος των 8, Ρολάν Γκαρός: 1924 κατάκτηση Μονού, 1923, 1925, 1926, κατάκτηση Διπλού, 1925 τελικό Μεικτού Διπλού) (ΟΑ: 1924 αργυρό μετάλλιο στο Μονό)
- Δ. Α. Μεταξά (Γουίμπλετον: 1932 τελικός Διπλού, 1931 ημιτελικός Διπλού).

Η τενίστρια Ελένη Βαλαωρίτου γίνεται η πρώτη Ελληνίδα αθλήτρια η οποία συμμετέχει επίσημα σε Ολυμπιακούς Αγώνες (Παρίσι, 1924). Η Ε. Βαλαωρίτου-Σκαραμαγκά παρουσίασε επίσης μεγάλη διοικητική δραστηριότητα, καθώς διετέλεσε μέλος και Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΦΟΑ από το 1939 – 1967.

Το 1925 ξεκίνησε στον Ο.Α. Αθηνών η διοργάνωση του Διεθνούς Πρωταθλήματος Ανατολικής Μεσογείου, το οποίο διεξήχθη έως το 1961 και αποτέλεσε μία από τις σημαντικότερες διεθνείς αθλητικές εκδηλώσεις γενικότερα του ελληνικού αθλητισμού. Το 1925 επίσης η Ελλάδα γίνεται πλήρες μέλος της ITF.

Ως επίσημο έτος έναρξης του Πανελληνίου Πρωταθλήματος Αντισφαίρισης θεωρείται το 1927, επειδή από τότε διοργανώνεται ανελλιπώς, όπου διεξήχθησαν μόνο αγώνες Μονού. Νικητές ανεδείχθησαν οι αθλητές του Ο.Α. Αθηνών Κ. Ευστρατιάδης και Μ. Ζερβουδάκη. Το επόμενο έτος στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα συμμετέχουν παίκτες από τους Ο.Α. Αθηνών, Αττικό Όμιλο Αντισφαιρίσεως, Πανελλήνιο Γυμναστικό Σύλλογο, Ο.Α. Πειραιώς και ΕΟΑ Θεσσαλονίκης, ενώ το 1929 προστέθηκαν οι Ο.Α. Κερκύρας και Γαλλική Αποστολή Θεσσαλονίκης.

Η πρώτη συμμετοχή της Ελλάδας στο Κύπελλο Νταϊήβις σημειώνεται το 1927, (ήττα στην Τσεχοσλοβακία με 1-4, πρώτη νίκη επί της Γιουγκοσλαβίας το 1929 στην Αθήνα με 4-1) και συνεχίστηκε ανελλιπώς έως το 1938. Το 1930 διοργανώθηκαν στον Ο.Α. Αθηνών οι 1οι Βαλκανικοί Αγώνες, στους οποίους η Ελλάδα κατέλαβε την πρώτη θέση, ενώ ο θεσμός αυτός συνεχίστηκε έως το 1932.

Ίδρυση αμιγούς Ελληνικού Συλλόγου στη Θεσσαλονίκη πραγματοποιείται το 1927 (Ελληνικός Όμιλος Αντισφαίρισης Θεσσαλονίκης), όπου ήδη το τένις καλλιεργείτο στη Γαλλική Λαϊκή Αποστολή. Η δράση του Συλλόγου και η συνεισφορά του στην ανάπτυξη του τένις είναι διαχρονικά ιδιαίτερα έντονη, ενώ από το 1935 διοργανώνεται το Διεθνές Πρωτάθλημα Θεσσαλονίκης, το οποίο αποτελεί τη μακροβιότερη διεθνή τενιστική διοργάνωση. Στη συνέχεια ιδρύθηκαν στη Θεσσαλονίκη και άλλοι σύλλογοι αντισφαίρισης.

Η αύξηση του αριθμού των Ομίλων οδήγησε τον Κετσέα στην αθλοθέτηση Κυπέλλου και τη δημιουργία Ομαδικού Εθνικού Πρωταθλήματος. Το Διασυλλογικό Πρωτάθλημα «Ι. Κετσέας» ξεκίνησε το 1929 με πρότυπο το Κύπελλο Νταϊήβις και τον χωρισμό της χώρας σε δύο ζώνες - Βορείου και Νοτίου Ελλάδας - και πρωταθλητή τον Ο.Α. Αθήνας. Παρά την αρχική επιτυχία το ενδιαφέρον στη συνέχεια ατόνησε και η τελευταία διοργάνωση έγινε το 1933.

Σημαντικότερος παίκτης της περιόδου αμέσως πριν, αλλά και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο υπήρξε ο Λάζαρος Στάλιος (Ο.Α. Θεσσαλονίκης), ο οποίος υπήρξε 17 φορές πρωταθλητής Ελλάδας (1934-1940 και 1947-1956). Ο Στάλιος ανεδείχθη επίσης 9 φορές πρωταθλητής Βαλκανίων και 3 φορές πρωταθλητής Ανατολικής Μεσογείου, κατακτώντας συνολικά 213 τίτλους σε Μονά, Διπλά και Μεικτά αγωνίσματα.

1.3.2 Η ίδρυση της ΕΦΟΑ

Η ανάπτυξη του αθλήματος, αλλά και η διάθεση ανεξαρτητοποίησης από τον ΣΕΓΑΣ, οδηγούν στην ίδρυση της Ελληνικής Φίλαθλης Ομοσπονδίας Αντισφαίρισης (ΕΦΟΑ) το 1938 με 10 ιδρυτικά μέλη επί συνόλου 14 σωματείων. Τα ιδρυτικά μέλη αποτελούν οι Ο.Α. Αθηνών, Πανελλήνιος ΓΣ, Ο.Α. Ν. Σμύρνης, ΕΟΑ Θεσσαλονίκης, Λέσχη Τένις Θεσσαλονίκης, ΧΑΝ Θεσσαλονίκης, ΟΑ Αστήρ Θεσσαλονίκης, Ο.Α. Πατρών, ΕΓΟ Ηρακλείου και Ο.Α. Χανίων. Άλλα ενεργά σωματεία της εποχής ήταν ο Αττικός Όμιλος Αντισφαιρίσεως, το Σπόρτινγκ Κλαμπ Πατησίων, ο Ο.Α. Κερκύρας και ο Ο.Α. Βόλου. Πρώτος Πρόεδρος της ΕΦΟΑ εκλέγεται τον Μάρτιο του 1939 ο Ι. Κετσέας και Γενική Γραμματέας η Ε. Βαλαωρίτου – Σκαραμαγκά.

Ο Ιωάννης Κετσεάς γεννήθηκε στην Αθήνα το 1887, υπήρξε αθλητής του τένις αλλά και του στίβου, με πολλές διακρίσεις και μεγάλη προσφορά στο άθλημα αλλά και γενικότερα στον αθλητισμό και στο Ολυμπιακό Κίνημα. Δίκαια έχει χαρακτηριστεί ως «ο πατέρας της ελληνικής αντισφαίρισης» (Σκιαδάς, 1995). Διετέλεσε εκτός των άλλων Πρόεδρος του Ο.Α. Αθηνών για πολλά χρόνια, Πρόεδρος του ΣΕΓΑΣ, Πρόεδρος και Γ. Γραμματέας της ΕΟΑ, καθώς και μέλος της ΔΟΕ (1946-1965). Ο Κετσεάς υπήρξε συνιδρυτής, μαζί με τον Γερμανό C. Diem, της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας, η οποία αποτελεί Διεθνές πνευματικό και εκπαιδευτικό Κέντρο, με έδρα την Αρχαία Ολυμπία και σκοπό τη διατήρηση και διάδοση του Ολυμπισμού.

Η επαναδραστηριοποίηση του αθλήματος μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο αρχίζει το 1946 με τη διοργάνωση 4 πρωταθλημάτων (Εαρινό, Ελλάδα, Θεσσαλονίκη, Αθηνών). Οι Βαλκανικοί Αγώνες Αντισφαίρισης διοργανώθηκαν ξανά το 1960 έως το 1987 οπότε διεκόπη η διεξαγωγή τους. Η διοργάνωση αυτή αποτέλεσε χώρο σχετικής διάκρισης για τις Εθνικές Ομάδες, ιδιαίτερα των Ανδρών. Η συμμετοχή στο Κύπελλο Νταϊήβις επαναλήφθηκε το 1963, ενώ η πρώτη συμμετοχή των Γυναικών στο Federation Cup σημειώθηκε το 1968. Από τότε η συμμετοχή στα παραπάνω Παγκόσμια Ομαδικά Πρωταθλήματα συνεχίζεται ανελλιπώς, χωρίς όμως ιδιαίτερες διακρίσεις.

Ο θάνατος του Ι. Κετσεά (1965) σηματοδοτεί την αλλαγή φρουράς στην ΕΦΟΑ, η οποία ολοκληρώνεται το 1968 με την ανάληψη της Προεδρίας της από τον δικαστικό Σπυρίδωνα Γάγγα, αργότερα Πρόεδρο του Αρείου Πάγου και Υπουργό Δικαιοσύνης. Η διοργάνωση του Federation Cup το 1969 στην Αθήνα αποτέλεσε σημαντικό γεγονός στην ιστορία της Ελληνικής Αντισφαίρισης. Στη διοργάνωση, η οποία τότε διεξήχθη αποκλειστικά σε μία εβδομάδα με τη μορφή πρωταθλήματος, συμμετείχαν 20 χώρες και νικήτριες αναδείχθηκαν οι ΗΠΑ επικρατώντας στον τελικό της Αυστραλίας με 3-0.

Σημαντικότερος παίκτης του δεύτερου μισού του 20ου αιώνα ανεδείχθη ο Νικόλαος Καλογερόπουλος (Ο.Α. Αθηνών) ο οποίος γεννήθηκε το 1945 στην Κόστα Ρίκα, ήρθε στην Ελλάδα το 1962 και κυριάρχησε έως το 1980 κατακτώντας 16 φορές το πρωτάθλημα Ελλάδας, ενώ σημείωσε και μεγάλες διεθνείς επιτυχίες. Ο Καλογερόπουλος, υιός προπονητή, κατέκτησε το 1963 τα πρωταθλήματα Μονού Εφήβων στο Γαλλικό Πρωτάθλημα και στο Γουίμπλετον, ενώ την επομένη έφθασε στον γύρο των 16 στο Μονό Ανδρών του Γουίμπλετον. Στη συνέχεια όμως, για διάφορους λόγους, η διεθνής του καριέρα περιορίστηκε σε διακρίσεις σε μικρά τουρνουά.

Παρά τις προσπάθειες οργάνωσης και ανάπτυξης του ελληνικού τένις, ο αριθμός των σωματείων παρέμεινε μικρός, μόλις 12 το 1977. Ουσιαστικά πρόκειται για τα ίδια σωματεία τα οποία αποτέλεσαν τα ιδρυτικά μέλη της ΕΦΟΑ το 1938. Σημαντικότεροι λόγοι για αυτό είναι η έλλειψη γηπέδων, πρόβλημα το οποίο υπάρχει έως και σήμερα, προπονητών και η βούληση της πλειοψηφίας των διοικούντων για διατήρηση του τένις ως «ως κλειστού αθλήματος».

1.3.3 Η διάδοση του αθλήματος

Ουσιαστική μαζικοποίηση του τένις, εξάπλωση σε όλη τη χώρα και ανάπτυξη του αγωνιστικού επιπέδου του αθλήματος αρχίζουν το επόμενο διάστημα. Οι παράγοντες οι οποίοι συνέβαλαν καθοριστικά σε αυτό (Μάντης κ.ά., 1998) είναι η δημιουργία γηπέδων από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και τους Δήμους, καθώς και η ένταξη του τένις ως μάθημα επιλογής και ειδικότητας στα ΓΕΦΑΑ (τέλη δεκαετίας 1970, Αθήνα), γεγονός το οποίο οδήγησε στην αποφοίτηση πολλών προπονητών. Σημαντικό ρόλο έπαιξαν επίσης η μεγαλύτερη προβολή του αθλήματος από τα ΜΜΕ (πρώτη ζωντανή τηλεοπτική κάλυψη τελικού Γουίμπλετον, 1978), αλλά και η πολιτική της ΕΦΟΑ της οποίας Πρόεδρος από το 1977 είναι ο Μ. Στεφανίδης, πρώην διεθνής αθλητής και προπονητής του μπάσκετ. Είναι χαρακτηριστικό ότι ως αποτέλεσμα των παραπάνω ο αριθμός των Ομίλων μελών της ΕΦΟΑ αυξάνεται σε 81 το 1990.

Παράλληλα αρχίζει η διοργάνωση μεγάλων διοργανώσεων στην Αθήνα, όπως το «Κύπελλο Ακρόπολις» σε επίπεδο Εφήβων/Νεανίδων, καθώς και Επαγγελματικού πρωταθλήματος Ανδρών και Γυναικών (1986). Την επομένη χρονιά η Αγγελική Κανελλοπούλου (Ο.Α. Αθηνών), φθάνει στο Νο 47 της Παγκόσμιας κατάταξης

Γυναικών, ενώ το 1980 και το 1985 βραβεύτηκε ως η καλύτερη Ελληνίδα αθλήτρια. Αρκετοί αθλητές και αθλήτριες διακρίνονται την ίδια εποχή, αλλά και στη συνέχεια, στα διάφορα διεθνή πρωταθλήματα, ιδιαίτερα στις κατηγορίες Εφήβων-Νεανίδων. Το 1993 η Χριστίνα Παπαδάκη κατατάσσεται στο Νο 93 της Παγκόσμιας κατάταξης Γυναικών. Η διοργάνωση του Πρωταθλήματος ATP διακόπτεται για οικονομικούς λόγους το 1994.

Την επομένη χρονιά (1995) σημειώνεται αλλαγή στη διοίκηση της ΕΦΟΑ και Πρόεδρος της εκλέγεται ο πολιτικός μηχανικός Σ. Ζαννιάς, ο οποίος παραμένει ως σήμερα. Οι προσπάθειες για εκσυγχρονισμό και ανάπτυξη τόσο της Ομοσπονδίας όσο και του αθλήματος σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, στέφονται με σχετική επιτυχία.

Το μεγαλύτερο όνομα στην ιστορία της Ελληνικής Αντισφαίρισης είναι η Ελένη Δανιηλίδου (Ο.Α. Θεσσαλονίκης), η οποία έφθασε στο Νο 14 του Μονού (2003) και Νο 21 του Διπλού (2007) της Παγκόσμιας κατάταξης Γυναικών, κατακτώντας σε επίπεδο WTA Tour 5 πρωταθλήματα Μονού και 3 Διπλού. Οι καλύτερες επιδόσεις της Λένας σε επίπεδο Γκραν Σλάμ ήταν η συμμετοχή στον τελικό του Μεικτού Διπλού στο Αυστραλιανό (2003) και οι προκρίσεις της στον γύρο των 16 του Μονού στο Γουίμπλετον (2002) και στο Αμερικανικό Πρωτάθλημα (2004).

Από πλευράς ανδρών τις σημαντικότερες διακρίσεις το χρονικό διάστημα 1980 - 2015 είχαν οι Γ. Καλοβελώνης (ΑΟΑ Φιλοθέης) και Κ. Οικονομίδης (Ο.Α. Θεσσαλονίκης).

Τα χρόνια μετά το 2000 συνεχίζεται η ανάπτυξη του αθλήματος τόσο σε μαζικό (αριθμός παιδιών στις ακαδημίες εκμάθησης) όσο και σε ψυχαγωγικό επίπεδο (αριθμός ενηλίκων παικτών). Παρότι εξακολουθεί σταθερά η ίδρυση νέων σωματείων (350 Όμιλοι - εκ των οποίων δικαίωμα ψήφου για το 2016 έχουν οι 129 - και 10 Ενώσεις το 2015) ο αριθμός των αθλητών παραμένει μικρός και το αγωνιστικό επίπεδο, με λίγες εξαιρέσεις, χαμηλό. Οι όποιες διακρίσεις δεν έχουν συνέχεια, λόγω κυρίως του απαιτητικού εκπαιδευτικού συστήματος, του αυξημένου οικονομικού κόστους και της απουσίας οργανωμένης υποστήριξης από τους αρμόδιους φορείς.

Συμπερασματικά η αντισφαίριση εμφανίζεται ως άθλημα της αστικής κοινωνίας και ένα από τα παλαιότερα αθλήματα στην Ελλάδα, με έντονη αγωνιστική, διοικητική και κοινωνική δραστηριότητα. Η μαζικοποίησή της ξεκινάει στα τέλη της δεκαετίας του 1970 και σήμερα αποτελεί ένα από τα πιο διαδεδομένα αθλήματα σε μαζικό και ψυχαγωγικό επίπεδο. Παρ' όλα αυτά, η αγωνιστική δραστηριότητα τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό υπολείπεται σαφώς, τόσο του επιπέδου των υπολοίπων Ευρωπαϊκών χωρών όσο και των πραγματικών δυνατοτήτων της χώρας.

Στη συνέχεια παρατίθενται χρονολογικά οι κορυφαίοι Έλληνες τενίστες και τενίστριες με βάση τις επιτυχίες τους στο Πανελλήνιο πρωτάθλημα Ανδρών/Γυναικών.

Άνδρες:

- Πρωταθλητές: Α. Ζερλέντης, Λ. Στάλιος, Ν. Καλύβας, Ν. Καλογερόπουλος, Ν. Κελαϊδής, Γ. Καλοβελώνης, Α. Μπαβέλας, Κ. Οικονομίδης, Π. Γεμουχίδης
- Διακριθέντες: Ορ. Γαρατζιώτης, Στ. Ξύδης, Δ. Καλλιφρονάς, Ε. Ζαφειρίου, Π. Γαβριηλίδης, Φ. Βαζαίος, Κ. Ευφραϊμογλου, Ι. Ρήγας, Α. Φίκας, Σ. Πέππας, Θ. Αγγελίνος, Α. Γιακούμποβιτς.

Γυναίκες:

- Πρωταθλήτριες: Ε. Βαλαωρίτου, Ζ. Κασσιμάτη, Ι. Λενού, Φ. Ξύδη, Β. Γεωργαντά, Ε. Βασιλικού, Ξ. Βασιλιάδου, Δ. Αστερή, Α. Κανελλοπούλου, Χ. Παπαδάκη, Ε. Δανιηλίδου
- Διακριθέντες: Π. Κότσια, Δ. Παναγοπούλου, Ο. Τσαρμποπούλου, Ξ. Αναστασιάδου, Χ. Ζαχαριάδου, Α. Στεφάνου.

Βιβλιογραφία/Αναφορές

- Άννινος Χ. (1896). Περιγραφή των αγώνων. Στο *Ολυμπιακοί Αγώνες εν Αθήναις 1896*, 28-55. Αθήνα: Κ. Μπέκ.
- Barrett, J. (1986). *100 Wimbledon championships*. London: Collins Willow.
- Gillmeister, H. (1993). *Olympisches Tennis, Die geschichte Der Olympischen Tennis Tourniere (1896 – 1992)*. Germany: Academia Verlag.
- Grivas, N. (2000). The first Olympic tennis event: organization, conduct, essence. *Bridging Three Centuries: Intellectual Crossroads and the Modern Olympic Movement, Proceedings of the 5th International Symposium for Olympic Research*, The University of Western Ontario, 241-247.
- Δημητρακόπουλος, Γ. (1985). *Τέννις το βιβλίο*. Αθήνα.
- Κωνσταντάρας, Δ. (Επ.) (1988). *50 χρόνια ΕΦΟΑ*. Αθήνα: ΕΦΟΑ.
- Μάντης, Κ., Γρίβας, Ν., Καμπάς, Α., Ζαχοπούλου, Ε. (1998). *Σημειώσεις αντισφαίρισης Ι*. Κομοτηνή: ΤΕΦΑΑ ΔΠΘ.
- Pearson, J. (1989). Tennis in the Olympics. In *The Games of the XXIV Olympiad, Seoul*, Korea. London: ITF.
- Robertson, M. (Ed.) (1974). *The encyclopedia of tennis*. London: George Allen & Unwin.
- Σκιαδάς, Ε. (1995). *100 χρόνια Όμιλος Αντισφαιρίσεως Αθηνών*. Αθήνα: Μικρός Ρωμηός.
- Ταρασουλέας, Θ. (1997). *Ολυμπιακά δρώμενα Αθήνα 1895-1896*. Αθήνα.